

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Komjáthy Miklós (címe) ügyvéd által képviselt (felperes neve, címe) felperesnek a dr. Bodolai László (címe) ügyvéd által képviselt (alperes neve, címe) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása miatt indult perében a Fővárosi Bíróság 2009. április 27. napján kelt, 33.P.22.037/2008/8. számú ítélete ellen az alperes részéről 10. és 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés, valamint a felperes részéről Pf. 3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja azzal, hogy az alperest az 500.000 (ötszázezer) forint tőkeösszeg után ... napjától a kifizetés napjáig járó törvényes kamatok megfizetésére is kötelezi.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 15.000 (tizenötezer) forint + Áfa fellebbezési költséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 30.000 (harmincezer) forint fellebbezési illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívására 12.000 (tizenkettőezer) forint csatlakozó fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes által üzemeltetett ... internetes oldalon ...-én - 3 napig az alperesi címloldalról is elérhetően - cikk jelent meg a felperes által írt „...” című könyvről.

A felperes keresetében a cikkben írt azon közlés miatt, amely szerint „a volt felesége a ... születésnap alkalmából már megírta egyszer szó szerint ugyanezt” annak megállapítását kérte, hogy az alperes ezen valótlan tényállítással megsértette a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. Kérte az alperes

kötelezését a jogsértő cikk internetről való eltávolítására, valamint a további jogsértéstől való eltiltására. Elégtételadásként arra kérte kötelezni az alperest, hogy az általa tett hamis állítást teljes egészében valótlannak elismerő nyilatkozatát saját költségén jelentesse meg a ... és az ... című újságban, valamint saját internetes hírportáljának címlapján három egymást követő napon. Ezen túl 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetése iránti igényt is előterjesztett.

Előadta, hogy az alperesi közlés félreérthetetlen plágiumvádát tartalmaz, amely széles nyilvánosságot kapott, s amely mint aktív és ismert újságírónak, műfordítónak a személyiségi jogát súlyosan sérti, számára rendkívüli hátrányt okoz, a cikk megjelenését követően könyve tervezett eladása is csökkent. A kártérítés összegszerűségének meghatározásánál figyelemmel volt az alperes hirdetési áaira, bár az ellenreklám értékét hivatkozása szerint a reklám értékéhez viszonyítva alacsonyabban jelölte meg.

Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a kifogásolt mondatot a szöveg összefüggései alapján kell megítélni és így nyilvánvalóan a cikk nem szó szerinti megegyezésre utalt a korábbi könyvhöz viszonyítottan, hanem egy szófordulatot használt arra, hogy a két könyv tematikája egyezik meg teljeskörűen. A közléssel nem kívánták a felperest lejártni és nem állították, hogy a felperes plagizált volna. A kért jogkövetkezmények körében a cikk teljes eltávolítására vonatkozó igényt még a sérelmezett kijelentés miatti jogsértés megállapítása esetére sem tartotta indokoltnak.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes (...) jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy az általa üzemeltetett ... internetes honlapon a ...-én megjelent „...” című cikkében valótlannul állította, a felperes által írt „...” című könyvével kapcsolatosan, hogy a „..... a volt felesége a ... születésnap alkalmából már megírta egyszer szó szerint ugyanezt”.

Az elsőfokú bíróság az alperest a további jogsértéstől eltiltotta és arra kötelezte, hogy a „...” című cikkből a „szó szerint” kitételekre vonatkozó részt törölje és annak elérhetőségét szüntesse meg az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül.

Kötelezte az alperest arra is, hogy 15 napon belül elégtétel adásaként az ítélet jogsértést megállapító rendelkezését kommentár nélkül tegye közzé a cikkel azonos megjelenési formában az ... és a ... internetes honlapon és a megállapított jogsértésért fejezze ki sajnálkozását.

Kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 500.000 forint tőkét. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A felperest kötelezte arra, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül bruttó 60.000 forint perköltséget.

Az illeték viseléséről úgy rendelkezett, hogy abból 30.000 forint megfizetésére az alperes, míg a további 90.000 forint megfizetésére a felperest kötelezte a Magyar Állam javára külön felhívásra.

Az ítélet indokolásában hivatkozott a perben alkalmazandó jogszabályokra, az Alkotmány 2. § (1) bekezdésére, a 8. § (1) bekezdésére, az 59. § (1) bekezdésére, a 61. § (1) és (2) bekezdésére, az Stv. 2. § (1) és (3) bekezdéseire, a 3. § (1) bekezdésére, a Ptk. 75. § (1) bekezdésére, a Ptk. 78. § (1) és (2) bekezdésére. Utalt a Legfelsőbb Bíróság PK. 12. számú állásfoglalására, valamint az Alkotmánybíróság 30/1992.(V. 20.) AB számú és a 36/1994.(VI. 24.) AB számú határozataira.

Az általános szempontok alapján vizsgálva a cikk egészét az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az egy kritikus szemmel megírt könyvbírálat, recenzió, ami nem más, mint a felperes könyvről írt véleménynyilvánítás, amelynek lényege az, hogy az újságíró a könyvet nem jó szívvel ajánlja az olvasóknak. Ez önmagában nem alapoz meg személyiségi jogvédelmet, azonban a felperes által sérelmezett cikkbeli kitétel tényállítást fogalmaz meg, mégpedig a felperes személyét kedvezőtlen színben feltüntető valótlan tényállítást. A felperes által és korábban megjelenő ... által írt könyv is az ...-ról szól, ezért nyilvánvaló, hogy a tartalmuk gyakorlatilag megegyezik, hiszen mindkét könyv egy ... történetével foglalkozott. A két könyv azonban - az alperes által sem vitatottan - szó szerint nem egyezik meg egymással, ezért az alperesi cikk erre vonatkozó állítása minden alap nélküli az elsőfokú bíróság megítélése szerint és alkalmas a felperes megítélésének hátrányos befolyásolására. A sérelmezett mondatot úgy kellett megítélni, hogy azt egy átlagolvasó miként értelmezi. Az elsőfokú bíróság ehhez kellő jártassággal rendelkezett, ezért erre vonatkozóan szükségtelennek tartotta szakértő kirendelését. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja szerint a jogsértést megállapította, a b) pont alapján az alperest eltiltotta a további jogsértéstől. Az elégtételadás {Ptk. 84. § (1) bekezdés c) pont} körében az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy jogsértés megállapítása esetén az erre irányuló igény nem mellőzhető, azonban a forma tekintetében a bíróság nincs a kérelemhez kötve. Az elrendelt elégtételt - sajnálkozás kifejezése mellett - az elsőfokú bíróság a jogsértés nyilvánosságához igazította. A Ptk. 84. § (1) bekezdés d) pontja szerinti sérelmes helyzet megszüntetéséről az elsőfokú bíróság annak figyelembevételével döntött, hogy a jogsértés csak a felperes által sérelmezett tényállítás körében került megállapításra, ezért a sérelmes helyzet megszüntetését eredményezi, ha a cikkből a jogsértőnek ítélt rész kerül törlésre, míg az egész cikk eltávolítása az internetről szükségtelen, tekintettel arra, hogy a teljes cikk vonatkozásában a jogsértés nem volt megállapítható. A nem vagyoni kárra vonatkozóan kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a személyhez fűződő jog megsértésével jogsértést követett el, ezzel a jogellenesség és a felróhatóság a részéről bizonyításra került. A Pp. 163. § (3) bekezdésére hivatkozva az elsőfokú bíróság rámutatott arra is, hogy külön bizonyítás nélkül köztudomású tényként elfogadható volt, hogy a jogsértés következtében a felperest nem vagyoni hátrány érte, így kártérítésre tarthat igényt, amelynek összegét, a jogsértés tárgyi súlyát és az eset összes körülményeit a Pp.

206. § (3) bekezdésének megfelelő mérlegeléssel 500.000 forintban határozta meg, az előterjesztett 2.000.000 forintos igényt eltúlzottnak találta.

A perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az első fokú ítélet ellen az alperes fellebbezéssel, a felperes csatlakozó fellebbezéssel élt.

Az alperes fellebbezése elsődlegesen az első fokú ítélet megváltoztatására, a kereset elutasítására, másodlagosan annak hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatásának utasítására irányult.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a „szó szerint” kifejezést, ugyanis az olvasók számára is tudott volt, hogy a két más személy által írt könyv nem lehet szó szerint megegyező, ezért a szövegkörnyezetből adódó másodlagos jelentést kell figyelembe venni, tekintettel arra, hogy itt egy nyelvi „hiperbola” jelenségről volt szó, amely lényegében a kifejezőség szolgálatába állított túlzást jelent. Az alperes köznapi nyelvben és az irodalomban előforduló példákkal mutatott rá a nyelvi „hiperbola” jelenségre, amelyre tekintettel a kereset elutasítását kérte. A megítélt kártérítés összegét is jelentősen eltúlzottnak találta, kiemelve azt, hogy a felperes semmilyen módon nem igazolta ilyen összegű kára bekövetkeztét. A hatályon kívül helyezésre irányuló másodlagos kérelmét az alperes nem indokolta meg.

A felperes csatlakozó fellebbezésében az első fokú ítélet részbeni megváltoztatását, az alperesnek a teljes cikk internetről való eltávolítására kötelezését kérte. Arra hivatkozott, hogy az alperesi cikk több valótlan tényállítást is tartalmazott, nem csak a „szó szerint” kifejezést, több valótlan tényállítás is személyiségi jogot sértő módon került megfogalmazásra. Önmagában a jelzett egyéb valótlan ténymegállapítás miatt nem kezdeményezett volna eljárást, de a bíróság által is jogsértőnek ítélt tartalommal összefüggésben épp azért kérte a teljes cikk eltávolítását, mert csak a jogsértőnek ítélt kifejezés törlése nem eredményezi a sérelmes helyzet megszüntetését, mert megmarad az az értelmezés, hogy a felperes nem szó szerint ugyan, de azért ugyanazt írta meg, ami továbbra is jogsértő. Tárgyilagos csak az a közlés lenne, hogy a felperes ugyanarról a témáról írt.

A csatlakozó fellebbezéssel nem érintett részben az első fokú ítélet helybenhagyását kérte azzal, hogy a keresetét kiterjesztette a nem vagyoni kár után a jogsértéstől számított késedelmi kamatokra is.

Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont következtetésével és az így meghozott döntésével a másodfokú bíróság teljes mértékben egyetértett.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásánál alkalmazandó jogszabályi rendelkezéseket és irányadó állásfoglalásokat részletesen ismertette, helyesen utalt

az Alkotmánybíróság perben is felhasználható iránymutatásaira, ezért a másodfokú bíróság csak visszautal azokra.

Az alperesi fellebbezésben foglaltakra tekintettel a Fővárosi Ítélőtábla a következőket emeli ki:

A jóhírnév a személy társadalomban betöltött szerepének az értékelését befolyásoló ismereteket jelenti. A személy híre csak akkor lehet a társadalmi értékelés reális alapja, ha az azt megalapozó értesülések, tényállítások az objektív valóságot fejezik ki. A hírnévrontást a közlés tartalma valósítja meg. Az értékelés akkor hírnévrontó, ha közvetetten vagy közvetlenül valótlan tényállítást fejez ki vagy valótlan tényállításokon alapul. Való tényeken alapuló értékítélet ugyanis nem jelent hírnévrontást. A véleménynyilvánítás szabadsága fontos alapelv, érvényesülésének szükségességét az Alkotmány is kimondja {61. § (1) bekezdés}, azonban a véleménynyilvánítás szabadságának is korlátot szab az, hogy nem sérthet személyhez fűződő jogot, feleljen meg a társadalmi elvárásoknak, tartsa meg a gondolkodás, értékalkotás szabályait, feleljen meg a társadalmi rendeltetésének.

A perbeli esetben az alperes által üzemeltetett honlapon megjelenő cikk a felperes által írt ...-ról szóló könyvének kritikájáról szólt, amelyben olyan megjegyzés is szerepel, hogy a felperes volt felesége a díj ... születésnapjára kiadott könyvében már „szó szerint megírta ugyanezt”. A perben becsatolt könyvekből az alperes által előterjesztett összehasonlításból egyértelműen megállapítható volt, hogy a felperes által írt könyv annak ellenére, hogy azonos témát dolgozott fel és szerkesztésében is több hasonlóságot mutatott, azonban eltérő megfogalmazásai miatt szó szerinti egyezés a két könyv között nem állt fenn, így az erre utaló felperes által sérelmezett alperesi állítás nem felel meg a valóságnak.

A vitatott kifejezés megítélésénél nem a cikkíró által feltételezett jelentéstartalomból kellett kiindulni, hanem abból, hogy az az átlagolvasó számára mit közvetít, milyen következtetés levonására ad alkalmat. A köznapi értelemben az alperes által használt kifejezés arra utalt, hogy a felperes szó szerint azt írta le, mint amit ... az ... évfordulójára írt könyvében megfogalmazott. Az alperes fellebbezésben kifejtett irodalmi eszmefuttatásának a sérelmezett kifejezés megítélésénél nem volt értékelhető jelentősége, a leírtak közvetlen hatásának intenzívebb élményét felvető hiperbola gondolat alakzat perbeli kifejezésre való alkalmazása, a köznapi jelentéstartalommal szembeni árnyalt olvasatra való utalása a perbeli esetben nem volt elfogadható. A sérelmezett kifejezést a Fővárosi Ítélőtábla is az átlagolvasó szempontjából ítélte meg annak köznapi jelentését alapul véve, ezért a jogsértés az alperes terhére egyértelműen megállapítható volt.

Az alperesi cikkben olyan valótlan tényállítás történt, amely alkalmas volt a felperes értékelésének hátrányos befolyásolására. A jogsértés súlyát és jellegét tekintve a Fővárosi Ítélőtábla álláspontja szerint is köztudomású tényként fogadható el az, hogy a jogsérelem a felperesnek olyan hátrányt okozott, amely esetén a nem vagyoni kártérítés iránti igény megalapozott. Az elsőfokú bíróság által megállapított összeget a Fővárosi Ítélőtábla a jogsértéssel arányban állónak találta és nem

minősítette eltúlzottnak, figyelemmel arra is, hogy az alperes sem jelölt meg olyan körülményt, amely az összecszerűség felülbírálatát indokolta volna.

A felperes csatlakozó fellebbezésében foglaltakra tekintettel a másodfokú bíróság csak arra utal, hogy a Ptk. 84. § (1) bekezdés d) pontjában írt jogkövetkezmény a sérelmes helyzet megszüntetését kívánja elősegíteni, amelyből következően a cikkből csak annak a résznek az elérhetőségének megszüntetését lehet megalapozottan igényelni, amely jogsértő. Osztotta a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság álláspontját abban, hogy mivel az egész cikk jogsértő jellege nem volt megállapítható, a sérelmes helyzet megszüntetését a jogsértő rész eltávolítása megfelelő módon megvalósítja.

A felperes kérte a követelt nem vagyoni kártérítés utáni kamatok megfizetésére is kötelezni az alperest. Mivel ez az igény a Pp. 247. § (1) bekezdés b) pontja szerint a másodfokú eljárás során is követelhető, a másodfokú bíróság az alperest a Pp. 301. § (1) bekezdésének megfelelően a jogsértés időpontjától járó késedelmi kamat megfizetésére is kötelezte.

A Fővárosi Ítéltábla mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése és a 254. § (3) bekezdésének megfelelően annak helyes indokaira kiterjedően a kamatok megfizetésére való kötelezés mellett helybenhagyta.

A perköltség viseléséről a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 81. § (1) bekezdése, a 32/2003.(VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése és a 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.

, 2009. december 3.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke - előadó bíró

Dr. Farkas Mária s.k.
dr. Kovács Katalin s.k.
bíró

Böszörményiné
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő